

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izsimi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dožele na vse leta 25 K., na pol leta 15 K., na četrt leta 8 K. 50 h., za en mesec 2 K. 50 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leta 14 K., na pol leta 12 K., za četrt leta 8 K., za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leta 22 K., na pol leta 11 K., na četrt leta 5 K. 50 h., za en mesec 1 K. 50 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znača poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila se plačuje od petek-vrste po 12 h., če se oznanilo tisku enkrat, po 10 h., če se dvakrat in po 8 h., če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopini naj se izvole frankovati. — Rekopi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafevih ulicah št. 6, in sicer uredništvo v I. nadstr., upravljanje pa v pritličju. — Upravljanje naj se blagovolije pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telepon št. 34.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Posamezne številke po 10 h.

Upravljanja telepon št. 85.

Klerikalno tolovajstvo na Vrbniki.

Klerikalna stranka na Kranjskem je začela v zadnjem času posebne vrste politiko uganjati in je pričela z njo najprej v Ljubljani. Kadar uvidi, da ne doseže ničesar, odnosno kadar se zapazi v škripcih in nima nikakih protidokazov za svoja sleparstva, katera jim razkrijemo, tedaj začne v svojem blagoslovjenem časopisu samo zabavljati in napadati posamezne v narodnem boju osivele može, kadar pa priredimo shode, katerih ost je naperjena v prvi vrsti proti njim, tedaj gledajo na to, da zobjnajo skupaj nekoliko žganja pijanih dvomljivih eksistenc, s temi se ukrajejo na shode in na povelje blagoslovencev začno zbijati in razgrajati, da ni mogoče nikomur govoriti. Ostudno zabavljanje ir surova sila napram narodni napredni stranki, to je taktika in parola klerikalnih voditeljev. S tem dejstvom je računala narodna napredna stranka, ko je sklicala na včerajšni dan javen ljudski shod na Vrbniki. Shod je bil napovedan na popoladan ob $\frac{1}{4}$. v prostorih restavracije pri „Črnemu orlu“ in se je razdelilo nebroj vabil, ki so natančno naznajali, da skliče shod narodno napredna stranka. In vendar se je poslužil vrhniški dekan Gantar laži, da bi privabil na ta shod več svojih privržencev. Trosil je po Vrbniki med ljudi vest, da pride na shod socijalni demokrati in da hočejo ti doseči razdelitev premoženja, da pride na Vrbnik 70 socijalnih demokratov iz Ljubljane, katerim bodo vsi potni troški povrnjeni, in da dobijo govornik na shodu za svoj govor honorar petdesetih kron. Zvedeli smo tudi, da je vzorni dekan tik pred shodom pri popoldanski službi božji vabil razleco ljudi, naj gredo z njim k „Črnemu orlu“ razbijat shod.

Faktično se je odpeljalo iz Ljubljane z vrhniškim popoldanskim

im vlakom na shod nad 90 ljudi in tem se je pridružilo na Vrhniški mnogo pristašev narodne napredne stranke, tako da je bilo naših ljudi gotovo čez 250.

Ker je bil shod napovedan na $\frac{1}{4}$. uro, so se naši ljudje začeli zbirati pri „Črnemu orlu“ šele po $\frac{1}{4}$ na 4. uro, dočim je pridrvil in prihral vrhniški dekan s svojimi klerikalnimi backi, katerih jo bilo kakih 150 z baburami in otroci vred, v restavracijo k „Črnemu orlu“ in se začel tako nesramno obnašati, da mu ni bilo para. Od gostilničarja, g. Antona Bajca, je zahteval, naj izprazni kavarniške prostore, da bodo mogli njegovi ljudje notri, sploh nastopal je tako, kakor da bi bil on gospodar v hiši. Tega pa si gostilničar ni pustil dopasti in je dal debelemu Gantaru tako lekcijo, da jo je ta, rudeč kakor kuhan rak, odkuril in s svojo zasplojeno ovčadijo izginil iz gostilniških prostorov. Iz njegovega tolskega obraza bilo je videti sveto jezo in čitalo se je na njem, da si na tihem prisega osveto, ko je rogovil okoli gostilne in dajal posebno vrhniškim klerikalnim baburam navodila, kako morajo začeti upiti in groziti, kadar bi zapazili, da se prične shod. Res lepo je bilo videti tega katoliškega maziljenca, ko je hodil ob babure do babure, od otroka do otroka in dajal navodila za razbitje shoda. Sekundiral mu je farizejski kaplan Matevž Sušnik, ki je stopal poleg Gantarja kot nekak adjutant klerikalne vrhniške vojske. Res lep prizor to, debelušasti general Gantar, poleg njega pa adjutant Sušnik, dolg kakor prekla in suh kakor ražen. Temu, vse časti vrednemu kaplanu Matevžu Sušniku bi bilo pač priporočati, da bi se brigal raje zato, kako se bo uravnal z Marijo Čadež iz Trate v Poljanski dolini, ko je hodila k njemu dol na Dolenjsko v posete, kakor pa da bi se brigal za naše shode. Dobro pa je tudi, če se spomni na to, da so mu

pripomogli do njegovega sedanjega kruha naprednjaki, ki so ga skozi vse leta njegovih gimnazijskih študij podpirali in katere je legal, da se posveti naravoslovnim vedam, dočim udriha sedaj v prvi vrsti po svojih dobrotnikih.

Komaj so se odprla vrata na vrt restavracije, že je udarila klerikalna banda skozi nje in hotela zasesti vse prostore, toda bilo jih je premalo in svojega namena niso dosegli, četudi sta dekan in kaplan brusila na vse pretege pete in pozivala moške in babure, naj gredo na vrt. Naši so zavzeli velik del vrta in potisnili dekana z njegovo nerazsodno maso v ozadje. Dekan pa je delil tam nekaterim mladim fantom denar, da bi jih bolj navdušil za to, da bodo udarili s surovo silo po govorniku. Priče imamo za to, da je dal nekemu svojemu backu 6 kron v ta name.

Ob določeni uri je g. Cham kot sklicatelj otvoril shod. Čakalo se je sicer na vladnega zastopnika, toda tega ni bilo. Komaj pa je začel gosp. Cham govoriti, — bil je aklamiran z navdušenimi „živio“-klici — klerikalna tolpa pa je zagnala krik in vik, da bi s tem prevpila govornika. Dejan Gantar pa se je priril do govorniške mize in zahteval, naj se govornik kot sklicatelj legitimira — njemu. To je seveda naše razburilo in dekanu se je dal zaslужen odgovor. Ta pa s tem ni bil zadovoljen. Vkljub temu, da je govornik poudarjal in da so ga vsi slišali, ko je zaklical: „Saj niti ne veste, zakaj se gre, bodite mirni in poslušajte naprej, potem lahko razsajate, če je že to vse „vaše delo“, so razsajali klerikalci, posebno pa babure na vse pretege. Tudi to, da jim je govornik očital, da kdor svojega nasprotnika noče poslušati, se ga boji, ni spočetka nič pomagal, pozneje se je vihar nekoliko poleg. G. Cham je vsled tega predlagal za predsednika shodu g. Lenarčiča, ki je bil aklamiran z urnebesnimi „živio“-

klici. Seveda dekanu in njegovemu adjutantu to ni bilo všeč, toda niti toliko parlamentarnega takta nista razumela oba skupaj, da bi predlagala drugega predsednika, marveč kot ranjena mrjasca sta se oba zagnala proti govorniški mizi, za njima pa se je navalila pijača klerikalna garda, da bi podrla na tla govornika in njegovo obližje. Ženske v ozadju pa so začele razsajati in vpiti, potiskale moške naprej ter metale cestno blato in psek v zborovalce. Kaplan Sušnik je bil pri tem tudi malo ometan, to pa ni bilo po njegovem okusu, vsled tega je zginil v ozadje in tam kazal baburam, katerega naj posebno s peskom omečejo.

Ker smo naprednjaki uvideli, da je pri teh razmerah zborovanje na vrtu nemogoče, je g. Cham prekinil za nekaj časa zborovanje, da ga potem otvori v sobi. Klerikalni backi so seveda mislili, da se že dosegli od svojega dušnega pastirja jim zapovedano delo, in so sedaj začeli svoje podivljane orgije. Nekateri naprednjaki jim niso bili nič kaj všeč in začeli so se zaganjati v nje, tudi z dežniki jim niso prizanašali. Da so se pri tem posebno farške babure odlikovale, ni treba poudarjati. Njih največje veselje je bilo pač, če so koga mogle zadostiti s cestnim blatom ometati. In kako prav divjaško so postopali, v dokaz tega navedemo samo eno epizodo: Neki gospod iz Ljubljane je stal z nekaterimi Vrhničanci nekoliko odstranjen od glavnega torišča in se razgovarjal z njimi; ko ga zapazijo babure in se spravijo nad njega, češ, ta je tudi eden tistih. Seveda si v bližino niso upale, temveč je zopet cestno blato igralo glavno vlogo. Dotičnemu gospodu se ni zdelo vredno, da bi se umikal tej podivljani klerikalni surosteni in se jim je začel v obraz smejati. To pa je razčačilo celo klerikalne možkarje in hajd po žrtvi! Dežniki naj bi igrali zopet vlogo in pa pesti. Seveda se jim ta njih na-

men ni posrečil, ker so bili potisnjeni zopet nazaj. Dekan in kaplan sta pa letala od ene babure do druge, od enega smrkavca do drugega in se trudila, da bi kar najbolj nahujskala to živinčad proti ljudem, ki baje na Vrhnički nimajo ničesar opraviti. Omeniti moramo, da so bili ti backi tako previdni, da so se lotili samo ljudi, katerih niso poznali, in tako se je celo pripetilo, da so nekega Ljubljancana, ki je šel slučajno skozi Vrhničko po drugih opravkih, napadli in ometali z blatom.

Sploh je bila skrajna podivjanost pri teh ljudeh. Čudimo se samo dvojni meri, ki jo uporablja c. kr. orožništvo na takih shodih. V Ljubljani n. pr. je bila o prilikli nedolžne demonstracije za časa III. katoliškega shoda takoj pripravljena cela stotnja orožnikov, ki je z najbrutalnejšo silo razgnala demonstrante, tukaj pa ni našla povoda, razgnati ljudi, ki so se dejansko lotili udeležencev shoda. Vse to se vrši gotovo na migljaj od zgoraj.

To samo v ilustracijo klerikalne podivjanosti in taktike.

Med tem pa je g. Cham otvoril nadaljnje zborovanje v notranjih prostorih, v katerih je bilo nabito polno ljudi.

Gosp. Cham je govoril približno tako-le:

Kot sklicatelj shoda pozdravljam najprisrčnejše slavno občinstvo, ki se je vabilu odzvalo tako mnogoštevilno, in prijetna dolžnost mi je, da vam pred vsem razložim namen današnjega shoda. a) Zadnji politični dogodki v Avstriji, nov socijalni duh, ki preveva naše slovensko ozemlje, nas je napotil naprednjake, da smo prišli danes na napredno Vrhničko, da učvrstimo harmonijo, ki veže našo stranko z vami deželani, da tem trdneje sklopimo bratsko vez, ki jo hočejo razstrigliati poedini ljudje, katerim ne leži na srcu ljudski blagor, temveč ki vidijo v edinstvu in slogi naroda edino le oviro in zapreko za

LISTEK.

Naravoslovne črtice.

XIV.

(Barvna slepota — nov čut slepcev — živčna črta stranica pri ribah.)

Če smo ali če bomo nekoliko nazadovali glede nekaterih manj važnih organov, pa napredujemo zato na drugi strani, pri drugih organih.

Spošno znano je mnenje slavnega angleškega politika in filologa Gladstoneja, da so bili starci Grki slepi za modro barvo. Gladstone je prišel do tega sklepa iz zgolj jezikovnih vzrokov, Wahl pa se je z naravoslovnega stališča pečal s tem vprašanjem, in prišel do zaključka, da to mnenje Gladstoneja mogoče ni nepravilo. Popolnoma umevno je, da se naši čuti vedno bolj razvijajo in spopolnjujejo, tako da so tekom časa postali občutljivejši za krajše tresljive svetlobnega étra. Na ta način postalo je naše oko občutljivejše za barve sprektra v ultravioletni smeri, — dočim skoro gotovo slabše loči barve, ki se bližajo ultra - rdečemu žarniku.

Wahl razlaga ta čudni degenerativni — ali po njegovi teoriji evočijski pojav — kot samoobrambo žloveka napram zunanjemu svetu. Njegove dedukcije so naslednje:

Znana stvar je, da rdeča barva razburja, rumena bodri in razveseljuje,

za naše oko zde se nam barve, ki so približno v sredi spektra, najsvetlejše ali saj najživejše. Zlasti rumeno barvo vidimo jasno. Tembolj se moramo torej čuditi, da starci narodi vedno le govore in pišejo o škrilatu kot njihovi najživejši barvi. Skrat pa sploh ni več čista rdeča barva, ampak ima že nekaj modre barve primešane. Skoraj gotovo so torej narodi videli škrilat svetlejši, iz česar bi se dalo potem sklepati, da so imeli že čut za infrardeče žarke.

Če smo ali če bomo nekoliko nazadovali glede nekaterih manj važnih organov, pa napredujemo zato na drugi strani, pri drugih organih. Wahl izpeljuje nadalje, da se mora to stremljenje proti violetni barvi še danes opaziti, če se je človeško oko res izza arhajske dobe Grške toliko spremenilo. Odmreti bi morale torej pri nas one živčne vlakni, katere dražijo rdeči žarki — torej rdeče občutljivi elementi.

Statistika je v tem slučaju Wahlov teoriji na pomoč prišla. Velika večina barvnih slepcev je slepa za rdečo barvo, kar gotovo ni samo slusalj.

Wahl razlaga ta čudni degenerativni — ali po njegovi teoriji evočijski pojav — kot samoobrambo žloveka napram zunanjemu svetu. Njegove dedukcije so naslednje:

Znana stvar je, da rdeča barva razburja, rumena bodri in razveseljuje,

zelenata je indiferentna a prijetna, morda da upliva pomirjujoče, vijoličasta pa da napravlja človeka otočnega. Ni manjkalo poskusov, da bi se ta teorija prinesla v prasko. Po raznih sanatorijih in blaznicah so dali bolnike v njim primerno barvano luč — a rezultati so malo rečeno, skrajno neznanati.

Ako imajo pa barve upliv na temperament človeka, tedaj morajo tudi uplivati na njegov značaj. Oni, ki so n. pr. slepi za modro barvo, in torej nepristopni za njeno uplivanje — so veselega temperamenta, dobre volje, s kratka so optimisti, — dočim je, vsak človek, ki ni posebno občutljiv za rdečo barvo miren, počasen in betezen. Torej: na kogar ne upliva rdeča barva, ker je ne čuti — je mirne narave. Wahl se sklicuje na več slučajev, kjer mu je bilo mogoče direktno opazovati svojo v prakso preneseeno teorijo. Tako poroča o neki družini, v kateri je izmed petih bratov eden slep za rdečo barvo. Dočim so ostali širji eksaltirani in v obče jako razburljivi ter razdražljivi, je ta miren in premišljen. Isto je našel pri dveh drugih bratih, od katerih je rdeče - slepi dosti mirnejši in hladnejši, a tudi bolj energičen in praktičen, kakor drugi.

O slepcih se namreč nekaj podobnega trdi. Slepci imajo baje svoj poseben čut, in dr. E. Javal, član pa-

Iz tega sledi, da je v današnji dobi splošne nervoznosti za nas samo dobrota, če na nas ne uplivajo razburajoči rdeči žarki. Slepoto za rdečo barvo je po Wahlu torej smatrati za samoobrambo, za nekako naravno profilaks.

Wahl pritrjujejo tudi nekateri otroški zdravniki, ki pravijo, da so barvni slepenci navadno jako zdravi otroci, in jako redko nervozni. Temu bi se ne bilo čuditi, saj je znano, da je mnogo ljudi v prvih letih življenja barvno slepih, da otroci sorazmerno pozno, in mnogi tako pomankljivo ločijo barvo.

Bodi si že, kakor hoče; za sedaj se ne bomo še povsem spriznili z Wahlom in nazori in ne bomo smatrali pomankljive občutljivosti za kako barvo — kot prednost. Daltonizem je — kakor se imenuje tudi drugače barvna slepota — za sedaj nervozna napaka in velja kot znak degeneracije. Tudi niso doslej še zapazili, da bi barvni slepenci gledale duševnega življenja kazali kake prednosti, ali razvili kak poseben čut — menda kot nadomestek izgubljenega ali manjkajočega.

O slepcih se namreč nekaj podobnega trdi. Slepci imajo baje svoj poseben čut, in dr. E. Javal, član pa-

riške medicinske akademije, ki je pred leti sam oslepel, nam je povedal marsikaj zanimivega o tem novem četu.

Pogosto se sliši namreč, da je čelo organ, s katerim na poseben način čutijo slepenci; roke, ali kak drug del života so od tega posebnega občutka popolnoma izključene. Nekateri pripisovali so te čudne občutke zračnemu tlaku, čemur pa Javal ugovarja, češ, da slepec boljše zaznava, če se počasi bliža predmetu, katerega čuti pred seboj.

W. G. Lévy pripoveduje tako-le: Dasi sem popolnoma slep, vedno lahko povem, naj bom notri ali zunaj, naj se premikam ali počivam, ali imam kak predmet pred seboj ali ne. Tudi vem, ali je ta predmet velik ali majhen, droben ali obsežen, ali stoji sam, ali je kak raztegnjen plot, in jeli je ta plot napravljen iz opeke, lesa, ali kamenja, ali če je živa meja. Predmeta, kateri leži na nižje, kakor moja pleča, ne morem občutiti. Zračni tok nima s tem ob

dosego svojih strankarskih, sebičnih in umazano-dobičkarskih namenov. (Tako je! Živio!)

Tem bolj radostno vas pozdravljam, čeprav jem navzoči, ker vas vidim tukaj zbrane brez razlike sloja in stanu, navdahnjene z zdravim demokratičnim duhom, duhom podvzetnosti in razpoložene k ustvarjenju ene nam Slovencem tako mile ideje — ideje, dovesti naš narod do politične in duševne svobode. (Gromoviti „živio“-klici v ploskanje.)

Mi Slovenci, ki smo pomotoma združili z interesi te države naše in bodočnost našega naroda, mi, ki smo z Jobovo potrepljivostjo prenašali največje krivice in v nagrado za to potrepljivost prejemali le udarce, mi Slovenci, ki smo vedno in vedno čakali, da pride tudi za nas oni čas, ko bodo naš patriotizem in naše zasluge priznane, — smo doživeli v času, ko se je šlo za razdelitev volilnih okrajev — da nam je vlada dokazala, da je nič mar naš blagor, temveč da ima za nas pravljene samo suženjske verige.

V času, ko se je šlo za eksistenco 120.000 koroških Slovencev, je bila čast in dobrota našega naroda igraca v rokah brezvestnežev, in naša klerikalna stranka je tekmovala z vladom, (fuj-klici), kako bi naložila našemu narodu temvečja ponizvanja, temvečja, sramoto. (Tako je, fuj Žlindra, fuj dr. Šusteršič.)

Vendar pa ne smemo zgubiti poguma in zato smo si zadali naprednjaki ne-sebično nalogu, stopiti med ljudstvo, da ga izobrazimo ter dovedemo do gospodarske, politične in duševne svobode. Naše delovanje ni lov za mandati, nego le rešilno delo, naša naloga je, rešiti narod suženjskih spon, v katere ga hočejo vkovati ljudski izkorisčevalci. (Živio-klici, Tako je! ploskanje.) Je pa ena črta v smeri našega delovanja in to je, naše odločne borbe proti klerikalizmu (ploskanje) in to smer našega delovanja poudarjajo najbolj naši nasprotники, med tem ko zakrivajo ostalo naše delovanje, da bi tako zaspeli ljudstvo, da bi ne videlo tega delovanja, da bi pa tudi ne videlo, kje so njegovi glavni sovražniki.

Konstatirano pa naj bode tu, da boj proti klerikalizmu ne izvira iz duše enega posameznika, nego da je posledica boja med ljudskim duhom in duhom one organizacije, ki živi od neumnosti ljudstva na stroške ljudstva. (Tako je! Živio!)

Boj proti klerikalizmu se bije na celiem svetu in kaj čuda, da so valovi tega boja plusknili tudi v našo ožjo domovino.

Boj proti klerikalizmu je bistvo naše duše, ker je bistvo našega hrenenja svoboda. (Gromoviti Živio-klici.)

Med tem so klerikalci poskusili udreti v notranje prostore restavracije in so z velikim krikom prevpili govornika.

In vedno huje so klerikalci pritiskali v notranje prostore. Načelnik teh razbojnikov bil je sedaj sam suhi Sušnik, ker se je dekan Gantar zbral za svoj trubuh. To svetohilinsko kaplanje je hujskalo kmetske fante, naj vržejo g. Chama iz sobe, ker ta ne sme govoriti, ker je baje bil radi razdaljenja duhovnikov že kaznovan. Nemir je postajal vedno večji in ker g. Cham ni mogel v tem vpitju nadaljevati svojega govorja, je prekinil zborovanje za pol ure. V sobi pa se je začel pravi pretep. Klerikalci so sišli vedno bolj v obližje, vodil jih je kaplan Sušnik z gorjačo v roki in vedno hujskajoč na desno in levo. Zabavljal je proti naprednjakom, nazival jih svinje itd. Ako je bilo prej v naših vrstah mirno, sedaj jim je zavrela kri in tudi naši niso molčali. Kaplan Sušnik pa je našel, kar je iskal. Nakrat je bil iztrgan iz svoje garde in stal je med našimi. Tako mu je pošlo veselje do zabavljanja in srce mu je padlo v hlače. Da jih je čutil par gorkih, nam ni treba povdorjati, saj so mu delile delavske pesti krepe zaušnice. Med klerikalnimi divjaki, ki so besneli kakor divji, so se odlikovali posebno neki Tomaž Stanonik iz Horjula, dalje Janez Brencič iz Vrhnik in pa neki Janez Sedej, ki je bil tudi pozneje aretiran radi nadaljnih nasilstev, ki pa je v svoji klerikalni prefriganosti orožniku najprvo povedal napačno ime.

Vseh točk tega boja pač ne moremo popisati, bilo bi preobširno.

Konstatirati pa moramo to, da sta vse to zkrivila dekan Gantar in pa kaplan Sušnik, ki bi gotovo zaslužila, da se c. kr. državno pravništvo nekoliko obširnejše z njimi peča, saj sta zkrivila najmanj javno nasilstvo. Seveda, če bi to storili naši ljudje, bi jih bila že zdavnaj žandarmerija arretirala, tako je pa orožništvo mirno gledalo, kako sta dva maziljenca hujskala in ščuvala ljudi na boj in poboj. No klerikalna nasilstva niso nič pomagala prav nič, klerikalci so bili postavljeni pod kap in politi s sifonom, vodo in pivom. Zunaj so začeli znova vpti in razsajati in so vsakega posameznika, ki se je odstranil iz gostilniških prostrov, inzultirali.

Naši se za te inzulte niso dosti zmenili, sašli so se pevci in po Vrhniku je odmevala navdušeno „Lepa naša domovina“. In kdorkoli je bil navzoč na tem shodu, je moral priti do prepričanja, da zaznamuje ta prvi napredni shod na Vrhniku začetek konca klerikalnega gospodstva v tem trgu in njegovi okolici.

Revizija ustave.

Dunaj, 16. septembra. Nemške poslanke je predlog posl. Starzinskog, ki zahteva pravično revizijo ustave, tako razburil, da so prvočno govorili, da ne odpošlejo zastopnikov

glavo. Nobeden ostalih petih čutov nima ničesar opraviti s temi senzacijami. Če grem po ulici, razločim prodajalne, vam lahko povem, kje so duri in kje okna, in so li ta odprta ali ne. Okno, ki ima samo eno šipo je težje spoznati, kakor okno z več šipami. Ko sem šel z nekim prijateljem na sprehod, pokazal sem na neko mejo, kake 4 čevlje oddaljeno od nazu, ter dejal: „Tri palce je nižja kot moja ramena.“ Moj prijatelj je bil nasprotnega mnenja; a ko sva šla merit višino, pokazalo se je, da imam jaz prav. Ta slepec je nadalje trdil, da popolna tematika tega čudnega čuta prav nič ne omeni v zaznavanju, pač pa to stori megla. Baje je ta mož celo spoznal oblake na nebu.

Dr. Javal meni, da je naša koža za ultravioletne in infrardeče žarke občutljiva, in je tudi napravljal poskuse z radijem — a z negativnim uspehom. Končno, nekaj resnice je mogoče na tem novem čutu, če tudi je njegova eksistence skrajno neverjetna. Skoro gotovo se dajo vse te slepčeve pripovesti na dosti enostavnejši način razlagati, kakor s pomočjo novega čuta.

Čut pa, katerega mi nimamo, imajo ribe. Gotovo je marsikateri izmed cenjenih bralcev opazil drobno,

v tozadovni odsek. Nemškonacionalno glasilo sedaj svari nemške poslanke, naj se nikar ne absentirajo, ker ravno njihovim druženjem močem se more posrečiti, da se revizija ustave sploh izloči iz odseka. Poljsko glasilo zagotavlja, da Poljaki ne misijo na avtonomistično pridobivanje, temuč hočejo le obstoječe avtonomistične naprave zavarovati z močnim ustavnim okopom, preko katerih ne bodo segali razdirajoči problemi. Sklicuje se tudi na dejstvo, da je celo ministrski predsednik imenoval Starzinskog predlog primernega.

Madžari o Bosni in Hercegovini.

Budapest, 16. septembra. Znani publicist dr. Anton Kalmar je priobčil v „Pesti Naplu“ članek pod naslovom „Velika Hrvatska“, kjer dokazuje veliko nevarnost za Ogrsko, ako bi se ustanovilo staro hrvatsko kraljestvo na ta način, da bi se priklopili Bosna in Hercegovina. Zato zahteva, da se morajo Madžari z vsemi močmi zoperstaviti spojivti Bosne in Hercegovine in sploh nastopiti proti vsakršni okupacijski politiki. Bosna in Hercegovina morate postati samostojni in neodvisni deželi

Bolgarija in Turčija.

Sofija, 16. septembra. Vesti o novem vznemirjenju turške vlade in o njeni okrožnici na velesile, kjer govorji o vojnih pripravah v Bolgariji, so v tukajnjih političnih krogih presenetile. Dosedanje vojaške priprave so le za obstoječe vojaške vaje ter nimajo nič izvanrednega na sebi. O kaki mobilizaciji se nobenemu pametnemu človeku niti ne sanja. Pač pa vznemirjajo bolgarske vladne kroge po pravici turške vojne priprave v Drinopolju. Turčija je hotela ta svoj nerazumljiv korak napram velesilam opravičiti z izmišljenim izgovorom, da jo k temu silijo bolgarske priprave.

Dogodki na Ruskem.

Carska rodbina na begu?

Berlin, 16. septembra. „Svenska Telegrambiro“ poroča iz Björkö (Finsko) dne 14. t. m.: „Snoči se je ladja „Carevna“ vsidrala prei Virtanjeni. Danes dopoldne je prispela ladja „Standard“ s carsko rodbino. Spremljalo jo je več vojnih ladij.

Izgredi v Siedlcah.

Petrograd, 16. septembra. V Peterhofu je bilo včeraj tajno posvetovanje, pri katerem je Stolypin odločno protestoval proti dogodkom v Siedlcah. Izjavil je, da bi bil primoran odstopiti, ako bi se tako nadaljevalo. Veliki knez Nikolaj Nikolajevič pa je zagovarjal pogrom v Siedlcah ter izjavil, da umeva in odobrava postopanje junashkih vojakov. Končno se je na predlog Pobjedonosceva sklenilo, da je treba povsod, kjer se pojavi revolucija, organizovati vojaške pogrome.

Osvetnik.

Zgodovinska povest.

(Daleje.)

Užaljen je ostal stari Zlatopolje, del na glavo svoj šljem in vzel v kotu sloneči svoj meč. Hotel je zapustiti sina — toda Krištof je pohitel za njim in ga siloma zadržal.

„Ostanite, oče, prosim vas, ostinite. Saj ne vem, kaj govorim. Če hočete, vam vse razodenem. Kadar vas obide sum, da sem se izneveril svoji dolžnosti in svoji prisegi, pa se na vsak način spomnite, kar vam bom sedaj povedal. Tisti dan, ko bodete prepričani, da sem izdajalec, storite brez usmiljenja z menoj takoj, kakor so z vami storili vaši sovražniki. Ali ste me razumeli, oče? In zdaj ostinite tu in bodite mirni ali idite počivat, kakor pojdem tudi jaz.“

Krištof je poklical Luko in mu poveril skrb za očeta, sam pa se je umaknil v svojo spalnico. Utruen je bil na smrt, duševno in telesno, tako utrujen, kakor žival, ki je noben bič ne spravi več na noge, ki raje pogine, kakor da bi nesla še dalje svoj tovor. Legel je na svoje počivališče, toda pokoja ni našel, ker ga je nadvajala zavest, da svoje naloge tega dneva še ni izvršil. Nemirno se je

Varšava, 16. septembra. General Šukalov, ki je zavzel zasečno mesto vrhovnega gubernatorja v Siedlcah, je izdal poziv na prebivalstvo, kjer pravi: „Posebno grdi so nemiri zadnjih dni, ki so tirjali toliko človeških žrtev. Grdi so napadi na čuvarje javnega reda in na verno vojaštvo, ki je izpolnjevalo le svoje dolžnosti. Meščani! Pozivam vas k skupnemu, enodušnemu delu in k pomirjevanju razburkanih strasti.“

Vodjo vojaškega pogroma, podpolkovnika Tišanovskega, so revolucionarji s streli iz revolverjev hudo ranili.

Zarote in grožnje.

Berlin, 16. septembra. V Karlsruhe so prijeli dva nevarna anarhisti, ki pripadata zelo razširjeni zaroti, ki ima namen, umoriti velikega ruskega kneza Mihaila, svaka badenskega velikega kneza. Atentat so hoteli izvršiti dne 20. t. m. povodom jubilejnih slavnosti v Karlsruhe.

London, 16. septembra. Iz Kordanja poročajo: Na krovu ladje, na kateri je bolehna carica-vdova, so našli na kamen privezano rusko pismo, v katerem se carico svari pred veliko nevarnostjo. Pismo je vrgel na ladjo nekdo ponoči z mimožvečega čolna. Carično ladjo straži sedaj več malih parnikov, na katerih je mnogo policajev.

Petrograd, 16. septembra. Vodja kazenske ekspedicije polkovnik Rimann, ki je s kaznenci zelo kruto postopal ter dobil vsled tega več pisem v smrtno obsodbo, je pobegnil s svojo ženo v inozemstvo, da zgue revolucionarji njegov sled.

Pogrom v Varšavi?

Dunaj, 16. septembra. Poslanec Daszynski je brzjavno naznani raznim uredništvom, da je dobil zanesljivo (?) poročilo, da ruska vlada organizuje za prihodnje dni pogrom s splošnim klanjem v židovskem in delavskem delu mesta v Varšavi. Varšava je popolnoma pod oblastjo vojaškega poveljnika, civilne oblasti so brez moči. Med prebivalstvom vlada grozen strah.

General Trepov umrl.

Petrograd, 16. septembra. General Trepov, najenergičnejši in najbrezobzirnejši ruski vojaški dostojanstvenik, je umrl snoči v Peterhofu. Leta 1896 je postal načelnik policije v Moskvi, leta 1905 pa vrhovni gubernator v Petrogradu. Zadela ga je kap pri večerji v njegovi vili.

Mirovni kongres v Milanu.

Milan, 16. septembra. Včeraj se je otvoril mirovni kongres. Odpolnanci so prišli iz vseh držav. Avstrijo je zastopala baronica Suttner, Ogrsko pa general Türr. Kongres je pozdravil minister Tittoni po svojem namestniku. Predsednik Roosevelt je poslal prisrčno brzjavko, v kateri želi, da bi se mirovne

ideje povsod uresničile in naj bi pridala inicijativa Anglije glede razorezavanja.

Angleško-francoski dogovor.

Pariz, 16. septembra. Glavni urednik „Eclaira“, Ernest Judet, poroča v svojem listu, da je Anglija predložila Franciji izgotovljen načrt za vojaški dogovor med obema državama. Francoska vlada je tudi načrt sprejela s pogojem, da ga parlament odobri in spremeni v stalno pogodbo. Francoski ministri prikrivajo besedilo dogovora, dočim Angleži govorijo popolnoma odkrito o njem.

Španija se probuja.

Rim, 16. septembra. Da preveva sedanje špansko ministrstvo res napredni duh, pokazalo ni samo z odločnim nastopom proti Vatikanu, temuč tudi s tem, da je ravnokar naučni minister predložil ministrskemu svetu zakonski načrt, ki zahteva, naj se v teku petih let ustanovi 500 novih ljudskih šol.

Revolucija na Kubi.

London, 16. septembra. Predsednik Palma je odredil, da se pomnoži deželna bramba na 10.000, topničarstvo pa na 2000 mož. Največ neprilik dela predsedniku kubanskemu kongresu, ki se noče sestati na prevažno posvetovanje ter hoče na ta način prisiliti predsednika, da odstopi. Predsednik Palma vsled tega sedaj že sam deluje na to, da se vmesajo Zedinjene države.

Dopisi.

Izpod Kamniških planin. Pred 200 leti, tako sem zvedel od domačih, je vladala strašna živinska kuga na Kamniški planini. Zaomejitev in končanje te bolezni so steknili naši očanci, da ni boljšega sredstva kot Sv. Frančišek Ksv. in so storili obljubo, da hočejo v ta namen romati na straško nedeljo, prvo polovico julija vsacega leta k Sv. Frančišku. Bilo je leta 1866; šli smo iz vasi Županjenje in Bistršica tja na božjo pot. Naši vodji sta nabrali precejšnjo svotico denarja za mašo v ta namen in jo nesla v župni dvorec pri Sv. Frančišku. Župnik mlad, lep, visok mož, rekli so mu, da je bilfeldpater poprek, pride popoldne enkrat k nam, nas ogleda posebno brhke romarice in izgine zopet v farovž. Kaj ne bodo gospod spovedali, so tornale pobožne romarice, a gospoda ni bilo do 6 ure zjutraj v cerkev, da je opravil mašo. Prenočili smo v lepi vasi Radomirju, katera je zdaj pogorela, na nekem novo zgrajenem podu na slami. Naši kmetje so občudovali to lepo stavbo in rekli: Stajarci pa znajo cimpre staviti, kake lepe stavbe imajo tukaj. Ko se vležemo, pride neka mlada Radomirčanka na našo svinili in nas začne zmerjati, da smo ji vkradli rožmarin, da naj ga damo nazaj, da to ni lepo, da romarji kradejo. Vsi smo bili ogorenici na drzne, ki naj bi storil

Dalje v prilogi.

kateri je vse žrtvoval, skoro pozabil na to ljubezen; šele sedaj se je zavedal, da mu brez Manfrede ni obstanka.

Hitel je iz svojega stanovanja in izprševal po gradu, če kdo kaj ve o Manfredu. In ker mu ni vedel nihče povedati, kje da zali paž, je začel iskati po dvorišču, po vrtu in celo po vojaških spalnicah, okrog nasip

strašanski zločin in ukradel zelen rožmarin lepi Radomirčanki. Štajerske Slovenke ljubijo cvetice čez vse, imajo doma posebne vrte za to in jih jemljo na vsako pot s seboj, zlasti pa ob nedeljah v cerkev. Naš vodja nas pozivlje, da naj damo ukradeni rožmarin nazaj, če ne bo del preiskati nas in našo prtljago. Zdaj še le vrže neko dekle, rekli so ji Delavčeva najdenka (Širpetavarca) razburjeni Radomirčanki rožmarin z besedami pred pogrešno: „Tukaj ga imaš, pa ga požri.“ Veselo je odnesla Radomirčanka najdeni rožmarin. Ko sem bral pred kratkim v novinah, da je pogorela lepa vas Radomirje pri Sv. Francišku, nehote sem se spomnil one epizode iz otroške dobe. Spominjam se je tudi, da smo ravno pri Sv. Francišku zvedli o nesrečnem porazu naše vojske pri Kraljevem gradiču. Prosim, gospod urednik v imenu vrlib Radomirčanov, kateri so skozi 200 let brezplačno prenočevali romarje Sv. Franciška na svojih podih v svilih, prav v smislu slovenske gostoljubnosti, da razglasite to epizodo iz preteklih let in obudite usmiljenje in zanimanje blagih Slovencev do njih sovratov in sestrice v lepem Radomirju na Štajerskem. Akoravno zadolžen, hočem tudi jaz nekaj darovati za nesrečne Radomirčane. — Županjenjiva 14. septembra 1906. Franjo Berlec.

Iz Logatca. „Jesen gre v deželo“, tako začenja neko klerikalno dopisunče v „Slovencu“ svoje „Logaške novice“. Mi smo pa sedaj mnenja, da gre jesen tudi v njegovo glavo, ako ne vrlada že zima v njegovih gotovo od same puhlosti razgretih možganah. Da se pri tem ne motimo, so nam dokaz neumne vrstice, s katerimi je hotel še bolj neumen pisec očividno napraviti poklon odhajajočim lahonskim izzivačem in zabavljalcem. Tu se je zopet pokazala klerikalna hudočnost v pravi luč! Bodil torej nesramnemu dopisunu najprvo povedano, da „stari mir“, ki vrlada po odhodu letoviščnikov — recite onih par lahonskih izzivačev, kojih postopanje smo ožigosali v „Slovenskem Narodu“ — ne ugaja samo „logaškim kavaljem“, ampak vsakemu narodno zavedenemu in naprednemu Logatčanu! Ako je pa dotičnemu piscu všeč to, kar so si dovolili pri nas nekateri Lahoni, ga je lahko sram do dna duše in ni vreden, da nosi slovensko ime! Dalje piše to prismeđe, da so bile ta čas naše osebe potisnjene v ozadje in da smo zaradi tega šli javno kazat svojo nevoljo v „Sloven. Narod“. Prepričani smo, da so pisici pri teh vrsticah ali začeli plesneti možgani ali ga je pa moral razsvetliti sam sv. duh, da je videl in slišal to, o čemur mi ničesar ne vemo, a drugi še manj. Kar se pa tiče „našega glasila“, naj si pisec zapomni, da nam je bilo ležeče le na tem, da zve javnost, kaj vse si pri nas nekateri tujevi dovoljujejo, da bi pa o tem poročali v vsak list preje kakov v „Slovenca“, ki daje prostor takim budalostim, kakršne je napisala ubožec na duhu. Svetovali bi vam končno, če že omenjate srečni povratak našega kaplana, da bi vendar lahko tudi opisali nad vse lep sprejem g. Bonaventure za časa birmovanja ali pa vsaj „čez mero“ vesel povratak onih možakarjev, ki so šli kimat na katoliški shod. To bi uteg-

nilo „Slovenčeve“ bravce bolj zanimati, kakor pa vaše neslanosti in prismodarje. V slučaju, da nimate građiva za to, vam v svoji skromnosti drage volje postrežemo mi. Ako bo še kaj iztaknila brumna vaša glavica, nas bo to izredno veselilo. Tako se budem vsaj natančnejno spoznali! Pri vsem ugibanju namreč nismo mogli dognati, koga med Logatčani bi Bog udaril s tako neumno pametjo! Torej au revoir!

Edem izmed kavalirjev.

Iz Ljubnega. Na poziv deželnega šolskega sveta je tukajšnji krajni šolski svet vsled majhnega števila učencev in zadostnih šolskih prostorov, predlagal za našo vas celodnevni pouk, kar je, kakor umevno dež. šolski svet potrdil. Z ozirom na mnogoštevilne obrtnike, ki jih je v naši vasi, katerih otroci gotovo potrebujejo večje izobrazbe podisi pri obrtu ali ako gredo v višje šole, je to precejšnji napredok, ki ga mora vsak pozdravljati, komur je le malo mar za blagor naše vasi. To bi bila zlasti dolžnost učiteljeva, ki je ob enem občinski odbornik. V vsaki vasi na Kranjskem imamo precej nerazsodnih ljudi; tako tudi pri nas. Čudno, da ima naš učitelj ravno pri teh največjo zaslombo. Po teh ljudeh je dal baje uložiti protest zoper celodnevni pouk. Na protest so se podpisovali občani, izmed katerih jih največ ne ve zakaj se gre, ali pa morda še šoloobveznih otrok nimajo. Izdati bi pa morali posebno prilog „Sloven. Narodu“, ako bi hoteli popisati žalostne razmere na naši šoli. Omejiti se hočemo samo na to, da pribijemo nekaj stvari in to z ozirom na protest, ki so ga vložili proti celodnevnu pouku nekateri občani. 1. Deželni šolski svet blagovoli uvaževati, da so podpisali predlog za celodnevni pouk razsodni šolski odborniki in za blagor otrok vneti možje; med tem ko so podpisali protest večinoma starši, ki bi svoje otroke najrajski iz zibelke porabili za hlapčevska dela, ter bi se podpisali tudi proti vsakemu pouku. 2. Davkoplăčevalci, ki so letos žrtvovali za popravo šole blizu 1000 K., zahtevajo, da imajo od tega pri svojih otrocih kaj sadu oziroma uspeha pri učenju, česar pa ne morejo pričakovati od učitelja, ki dela proti šolskim odredbam, s katerimi nam hoče dež. šolski svet pomagati? 3. Ako hoče dež. šolski svet uvaževati samo podpise, ne pa krajnega šolskega sveta, imamo tudi podpise na razpolago in sicer v večjem številu, ki so za celodnevni pouk. Učitelju pa svetujemo: 1. Ako ima preveč dela v šoli, naj se odpove delu občinskega odbornika, ker ga imamo za šolo, ne pa za druge stvari, in če ga ne veseli učiti, naj si izbere drug poklic. 2. Ako ni za celodnevni pouk sposoben, si lahko pomaga drugam, kjer je samo poldneven. 3. Ako ne bude miren, bo vse potrežljivosti konec, ter mu budem mi pomagali drugam.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. septembra.

— **Koncentracija slovenskih sil.** In narodnih vprašanjih bi morali vsi zavedni in pošteni Slovenci

mi, da si plemenite krv in gotovo si prišel le po nesreči v sužnost. Pomisli pa, dečko, da tisti, ki te je prodal tvojemu sedanjemu gospodarju, mu je prodal samo tvoje telo, ne pa tudi tvoje duše. Kaj je telesna sužnost? Nič! Z nekaj zlati se lahko odkupiš, kadar hočeš.“

In ker Manfreda ni ničesar odgovorila, je nadaljeval Bosio še tiše: „Ti nisi deček, četudi nosiš moško obliko, deklica si. Vem, da se ne varam! Tvoj gospodar te je kupil kot deklico, če te je sploh kupil in če si sploh njegova last. A tudi če je res, da si njegova last — kaj za to! Da je le tvoje srce svobodno. Podari mi svojo ljubezen in jaz te odkupim in namesto da bi služila svojemu gospodarju, boš svobodna gospa in imela služkinj, kolikor jih boš hotela in katerim boš svobodno ukazovala, kakor te bo volja.“

Kristof je čutil, da mu teče vsa kri v glavo. Vzel je svoje bodalo v roke in se že bližal vratom, da bi jih odpril in planil na Bosia, ko se je spomnil, da bi bila hitre smrt še prava sreča za tega človeka. Kaj naj bi Bosia, ki mu je sestro onečastil in umoril, kar na kratko z bodalom poskal na drugi svet? Ne! Vtaknil je bodalo zopet za pas in poslušal, kako je Bosio nadaljeval svoje prigovaranje.

„Ne zameri mi, dražestna deklica,“ je govoril Bosio, „da sem ti sledil na

brez razlike strank nastopati edino kakor en mož in strankarski oziri bi morali biti pri tem povsem izključeni. To načelo je vsikdar zastopala narodno-napredna stranka in naš list je bil tisti, ki je to načelo odločno zagovarjal in naglašal, da je treba enotnega nastopa vseh slovenskih strank povsodi tam, kjer se gre za strogo narodne koristi, ker se je v boju za narodne interese nadejati popolnega uspeha samo, ako se zanjem zavzememo združeno vsi faktorji, ki imajo v naši javnosti merodajno besedo. Uvažajoč to dejstvo so bili naši poslanci vselej mnenja, da je pred vsem treba naši slovenski delegaciji v drž. zboru na Dunaju v narodnih vprašanjih enotnega nastopa in skupnega delovanja; zato so predlagali, naj se domači politični boji ostavijo doma, na Dunaju pa se naj vsi slovenski poslanci kot ena močna falanga bore za pravice svojega naroda. Tako so postopali napredni poslanci. A klerikalci? Ti so a priori odklanjali vsako skupno delo tudi v narodnih vprašanjih, nemorda radi stvarnih pomisilkov, nego zgolj iz samopasnih ozirov, ker so se nadejali, da se bodo ločeni laglje potegovali in zavzemali za svoje strankarske interese in pri vladni za se marsikaj dosegli, kar bi jim bilo sicer nemogoče. Posledica tega postopanja je bila, da se je klerikalcem pač polnila strankarska njihova malha, v narodnem oziru pa se ni moglo na Dunaju prav ničesar uspešnega doseči. Strankarstvo nad vse, narodni interesi so pa postranska stvar, to je bila vedno parola naših klerikalcev. To se je zlasti jasno pokazalo v zadeti volilne reforme. Volilna reforma je vendar zadeva, ki je eminentne važnosti za ves narod, a ne samo za eno posmerno stranko. Poslanci drugih narodov so to upoštevali in se glede volilne reforme zedinili na enotno postopanje. A Slovenci? Šusteričeva klerikalna klika je tudi v tej eminentno važni stvari hotela imeti separativno samo z bog tega, da bi s pomočjo volilne reforme potisnila v kot nasprotno stranko in si za nedogledni čas zagotovila v slovenskih deželah absolutno prevlado. Narodni momenti, živiljeni interesi našega naroda seveda za njo niso bili merodajni, kamoli odločilni! Samo da se gospodstvo stranke ohrani in naj pri tem vrag vzame naše brate ob mejah na Koroškem in Štajerskem, to je bilo načelo klerikalne politike. In tako je prišlo, kakor se je moral zgoditi: volilna reforma je pač sestavljeni v prilog klerikalni stranki, za celokupni narod pa znači najhujši udarec, ki bi ga kdaj mogel zadeti. To je resnica, ki jo priznavajo vsi, ki so ohranili še količaj narodnega čustva in ljubezni do zatiranega slovenga naroda. Zato se je pojavil povod na Slovenskem zlasti v obmejnih pokrajinah ljut odpor proti oni politiki, ki je zakrivila, da so se v zadeti volilne reforme žrtvovali narodni interesi strankarskim koristim, in rodilo se je v vseh resnih slovenskih političnih krogih izven Kranjske prepričanje, da bi se kaj takega ne moglo zgoditi, ako bi slovenska delegacija v vprašanju volilne preosnove postopala sporazumno in solidarno. Dasi bi ne bilo pričakovati, da bi bili vsi poslanci enih nazavor, vendar bi bila dana v tem slučaju kontrola, da bi posamniki ne mogli izrabljati narodnih koristi v svoje egoistične strankarske namene. Vzprisko tega uverjenja se je jel razlegati po Slovenskem klic „po koncentraciji vseh slovenskih sil“. Dr. Brejc je prvi sprožil to zahtevo na shodu v Slovenski Bistrici. Sobotni „Slovenec“ je reagiral na Brejčeva izvajanja rekoč, da je bila njegova stranka vedno za skupno postopanje v narodnih vprašanjih in da je vedno priporočala skupno delo, zaupanje in združenje. Takšno hinavstvo, ko vendar dejstva jasno govore, da je bilo delovanje klerikalne stranke vedno naperjeno proti temu, da ne pride do koncentracije narodnih sil. In ako „Slovenec“ sedaj zatrjuje, da on in njegova stranka sprejmeta geslo koncentracije slovenskih sil, je to goli humbug. Saj vse vsakdo, kako klerikalci razumevajo to koncentracijo! Njihovemu gospodstvu se naj vse nklone brezpogojo-

in koncentracija slovenskih sil bo dana! Mi smo za skupno postopanje vseh Slovencev v načinu vprašanjih, takšno koncentracijo narodnih sil, kakor si jo misli „Slovenec“, pa z vso odločnostjo odklanjam!

— **Ne spavajmo.** Iz slov. Štajerja se nam piše: Kaj koristi vse govorjenje, vse tarnanje. Treba je poprijeti se svežega dela. Vse povsod vidimo, kako si pridobiva nemščina čim več tal, celo v krajih, kjer bi se tega ne bili nadejali, recimo v Ljubljani (obisk nemških šol, šulfereinska šola v Šiški!). Če se to godi v osrčju naše domovine slovenske, kaj čuda, ako je še hujše — drugod! Umetno je torej, če so oholi naši smrtni sovragi, če se nam krohotajo v obraz ob našem tarnjanju: vsaj vedo, da so vse le besede, dejanj pa nam manjka... Glejte, kako se godi nam na Štajerskem! Nove nemške šole nastajajo dan na dan sredi med našim življem. V Gabrijih pri Celju, v slov. okolici, nameravajo ustaviti nemško ljudsko šolo; slov. dekliške šole pa ne dovolijo zidati, čeprav je pripravljen v to kapital in že davno kupljeni stavbišče. In nihče se ne gane, vse spi. — V Sl. Bistrici snujejo ravnokar nemško ljudsko šolo ter prirejajo v to veselice in slavnosti, da bi si priborili prvi sredstev; saj pozneje jim radovljeno priskočita v pomoč nemški „šulverein“ ter — dežela! V Sevnici in Brežicah se leta za letom število naših slovenskih otrok množi v tamošnjih ponemčevalnicah, ker dobivajo vse učila zastonj, povrh pa — vsaj v zimskem času — še hrano in obliko. „Nervus rerum“ je prvo povsodi, a od naše strani se to obzirno ne storii ničesar ali bore malo. — Pisali smo nedavno v vašem listu na adreso „Ciril Metodove družbe“, kaj naj stori, da bi kolikor toliko paralizovala zlodejno delovanje „šulvereinovo“ pri nas na Štajerskem — a akcije ne vidimo. Vse je pri starem. A situacija je resna. — Zgignite se merodajni činitelji, dokler je še čas. Sila je velika in resna. Pomagajte, a hitro!

— **Kupčija z mašami.** „Soča“ piše: Sedaj ko je bila tako dobra letina pri patrih frančiškanih na Sv. Gori, začne kupčija z mašami. Patri nabrejajo toliko denarja od nevdenega ljudstva, da sami ne morejo zbrati vse maš. Nabirajo pa vseeno, čeprav vedo, da ne bodo mogli opraviti vseh teh maš. Nabirajo pač zato, da napravijo z mašami dober „kšeft“. Maše prodajajo drugim duhovnikom, pa nekoliko ceneje; če so dobili za mašo 2 ali 3 K., jo prodajo za 1 K. 80 v ali 2 K. 20, tako da nekaj dobička ostane od vsake maše v kloštru. Prodajajo maše celo v Italijo, — in ker tam duhovniki ne služijo tako mastnih dohodkov kakor v Avstriji, se zadovolji laški pop tudi z eno kronico za mašo, druga pa ostane v kloštrski „mavhi“. Uboge ženice, kako so varane. Mislimo, da bo bral pobožen pater sveto mašo na Sveti gori ter da bodo uslišane, za kar prosijo, pa jo zbrblja kak pop v Italiji za pol tiste cene. Kako nesramno varajo naše ubogo ljudstvo!

— **Dr. Janković — popravila.** Na članek: „Učiteljstvo brežiške polit. okraja“ v številki 188 našega lista z dne 18. avgusta nam je poslal dr. Janković običajni popravek: Ni res, da sem „vse učitelje imenoval učiteljke, celo osle“, res pa je, da tega nisem nikdar rekel; ni res, da sem „revici, ki ni imela denarja, pokazal vrata in jo tako „z usmiljenim srcem“ odslovl“, res pa je, da stranke, ki si iz zaniknosti komodite ali iz osobnih vzrokov, ker ne marajo iti k županu ali župniku, ne oskrbijo ubožnih spričeval in zahtevajo, da bi si sam preskrbel spričevala, zavrnem, če ni nevarne bolezni; ni res, da sem „moral, ker sem zdravila predraga računal, plačati kazen 300 K“, res je pa, da o taki tožbi ali celo razsodbi ni niti meni niti zdravniški komori niti c. kr. okrajni sodniji v Kozjem nižnem, ker se taka tožba sploh ni nikdar vložila. Dr. Fr. Janković, okrožni zdravnik v Kozjem. — Prepuščajoč dopisniku, da posveti dr. Jankoviču kakor zasluži, opozarjamо samo na 2. točko tega popravka, v kateri dr. Jankovič sam priznava,

da zavrača bolnike, če nimajo ubožega spričevala, kar pač toliko pomeni, kakor da zapodi bolnika, ki ne prinese ali denarja ali dokaza ubožnosti. In take stvari se upa mož popravljati. Klerikalci imajo pač posebne nazore o časti in spodbobnosti.

— **Imenovanja.** Namestniški koncipijent Karel baron Bruck je imenovan za okrajnega komisarja v Trstu. Istopom so imenovani: računski oficijal Josip Planinec za revidenta, računski azistent Artur Mayer pl. Heldenfeld za oficijala, računski praktikant Anton Žiberna pa za računskega azistenta pri namestniškem računske uradu.

— **Sodna vest.** C. kr. avskultant Anton Avsec je premičen iz Kranja v Kozje na Spodnjem Štajerskem.

— **Iz carinske službe.** Za carinskega uradnika v XI. čin. razredu je imenovan za Bračan na Goriškem g. Alojzij Lapanja, finančni respicijent in vodja finančne straže v Gradišču ob Soči.

— **Shod davčnih uradnikov.** Včeraj se je vrnil na Dunaj I. shod društva davčnih uradnikov avstrijske držav. polovice, pa tudi v posameznih krovinah so bili shodi davčnih uradnikov. Za Kranjsko ga je sklical „Društvo davčnih uradnikov“ ob polu 4. uri popoldne v hotel „Ilirija“. Bil je tako dobro obiskan in so se ga udeležili davčni uradniki vseh davčnikov na Kranjskem. Zborovanje je otvoril davčar g. Ruda kot namestnik društvenega predsednika davčnika g. Ravnikarja, ki je bil na Dunaju pri omenjenem zborovanju. Govornik je iskreno pozdravil vse navzoče, predstavil zborovalcem kot zastopnika polic. komisarja gospoda Robido ter zastopnika finančne direkcije, finančnega svetnika g. Ferd. Aviana. Na poziv g. Rude so zborovalci zaklicali trikratni „slava“ cesarju. Na dnevnem redu so bila vprašanja glede razmer pri avanzma davčnih uradnikov, glede 35letne službene dobe in glede vpeljatve nove službene pragmatike. O prvotki je obširno poročal davčni kontrolor gosp. Ahlin, o drugi davčni kontrolor gosp. Premk, o tretji pa davčni pristav g. Jan. Vsem referatom so zborovalci pazno sledili in nato soglasno sprejeli slednje resolucije: I. Danes na Dunaju zborujejoči glavni shod zveze davčnih uradnikov avstrijskih davčnih uradnikov, naj zaprosi v dobro utelejeno peticijo visoko vlado in visoko posansko zbornico, da se vpelje za davčno službo petintridesetletno službovanje. III. Danes na Dunaju zborujejočemu glavnemu shodu zveze društva c. kr. avstrijskih davčnih uradnikov ostati v XI. čin. razredu dalje nego 6 let, v X. čin. tudi samo 6 let in v IX. samo 10 let, tako da mora priti v IX. čin. razred najpozneje v 18 in v VIII. najkasneje v 23 letih. II. Ako se pomisli, da davčni uradniki v tako redkih slučajih dosežejo 40 letni službeni čas, ker skrajno težka, zelo naporna in jako odgovorna služba povzroča predčasno službeno nezmožnost, vsled česar

sklepa zadnjega rednega občnega zboru. Včerajšnji občni zbor je imel namen pregledati in odobriti ta premenjena pravila. Da se stvar ne zavleče, predložila so se pravila vladu v nemščini, ker je ravnateljstvu mnogo ležeče na tem, da nova pravila čimprej stopijo v veljavo. Seveda se bodo po odobrenju takoj prevedla na slovenski jezik. Ker včeraj ni bilo nobenih posebnih debat pri posameznih paragrafih, so se spremembe odobrile, kot so bile predložene. Nekaj bistvenih navajamo tukaj. Podporni član društva je lahko vsak, ne le trgovec. Društvena rednih članov znaša letnih 32 K, ki se plačujejo v četrletnih obrokih. Kdor pristopi po dopolnjem 25. letu k društvu, mora pri vstopu plačati v podporni zaklad tolkokrat po 10 kron, kolikor let šteje nad 25 let. Ako kak član zboli, mu plača za prvi šest tednov bolezni šef po 2 K 40 v na dan, nadalje pa mu plačuje društvo isto vsoto poleg zdravil in zdravnika. (Predlog g. Lillega.) Ako se bolezen ponovi v 8 tednih, se zmatra za staro bolezen. Podpora obolelim članom se izplačuje pol leta, za drugo polovico leta določa ravnateljstvo, ali se še izplačuje ali ne. Ko je ravnatelj izrazil željo, da bo po novih pravilih mogoče poslovati takoj po novem letu, zahvalil se je navzočim za udeležbo in zaključil tričetrtino zborovanje.

Slavnim narodnim društvom na blagohotno znanje. Združena odpora obeh šentpeterskih podružnic sv. Cirila in Metoda sta v seji z dne 13. t. m. sklenila, da prirejata nadalje vsakoletno svojo veselico v korist glavnemu družbi **prvo** nedeljo meseca junija. Slavna narodna društva se prosijo najvlijudneje, da uvažujejo ta ukrep pri prirejanju svojih slavnosti.

Izlet na razstavo v Zagreb je priredil odbor ljubljanske mesarske zadruge, kateremu se je pridružilo tudi precej drugih ljubljanskih obrtnikov. Izletniki so bili s tem, kar so v Zagrebu videli, jako zadovoljni in so vsi edini v želji, naj bi slovenski kmetje povzdignili živinorejo na tako stopnjo kakor na Hrvatskem, kar sijajno priča razstava.

Slavnostno odkritje Vegovega spomenika v Moravčah. Včeraj dopoldne so v prijaznem trgu Moravče slovesno odkrili spomenik velikega slovenskega učenjaka, Jurja barona Vege. Slavnosti se je udeležilo do 3000 oseb. Ob 10. uri je bila maša, nakar se je izvršila slovesnost pred cerkvijo, kjer stoji spomenik. Slavnostni govor je imel profesor gosp. Maks Pirnat iz Kranja. V nemškem jeziku je govoril artillerijski podpolkovnik g. Ruprecht, čigar govor je prebral v slovenskem jeziku nadporočnik g. Rausch. Kot predsednik osrednjega odbora za Vegovo spomenik je govoril umirovljeni polkovnik g. pl. Lukanc, nakar je še domaći župnik povedal, da se računi za spomenik objavijo. Nato se je vršilo polaganje vencev. Udeležba je bila, kar že povedano, velika. Slavnosti se je udeležilo med drugim tudi velika deputacija artillerijskega polka ter cela vojaška godba, ki je prav pridno igrala. Popoldne je bil koncert, pri katerem je vojaška godba istotako ves čas neumorno svirala. — Vegov doprsni kip je delo kiparja Ivana Zajca, ki se je tu znova pokazal mojstra. Zidarska dela spomenika je izvršil domači arhitekt g. Fran Urbanja, kamnoseška pa kamnosek iz Peč. Spomenik je kras za Moravče in bo vedno pričal, kako velike može je imela Slovenija, može, ki so se iz nič povspeli na višino vednosti in v znamsti ter postali veliki učenjaki, da jih občuje ves svet.

Pomanjkanje uradniškega osebja na progah državne železnice in sicer v področju belaškega in tržaškega ravnateljstva je tako občutno, da se tudi temu dejству saj deloma pripisujejo za potajoče občinstvo, kako občutne neljube zamude, in da je, kakor čujemo, bival ne davno tega dvorni svetnik in načelnik tržaškega ravnateljstva gospod Ruff na Dunaju in v ministrstvu zahteval, da se pomnoži število uradnikov in sprejme v službo večje število volonterjev in sicer takih, ki so napravili zrelostne izpite na srednjih šolah. Sedaj se nudi najlepša prilika onim slovenskim abiturientom, ki ne morejo iz gmotnih ozirov na vsečiljšča, in v sebi ne čutijo poklice za duhovski stan, da lahko vstopijo v službo pri državnih železnici. Vložiti je prošnje direktno na ravnateljstvo v Beljaku in Trstu in priložiti sledeče priloge: 1. krstni in rojstni list, 2. domovinski list, 3. spričevalo zrelosti, 4. spričevalo o dobrem vedenju. Nekateri prosilci vložili so prošnje pri ministrstvu, kar ima pa skoraj vedno te neprijetne posledice, da rešitev prošnje čestokrat zakasni mesece, včasih celo leta. Ta potvlaganja prošnje umestna le v slučaju, če ima prosilec kakega protektorja. Volonterji morajo do prestanega prvega izpita iz brzjavne službe, kateri izpit pa vsak, ki je marljiv in priden, lahko napravi v

dveh do štirih tednih, služiti brezplačno. Po prvem izpitu dobi na mesec 60 kron, po prestanem izpitu iz prometne službe 100 kron, pavšal za napravo uniforme, pristojbino za ponocno prometno službo, ter naslov aspiranta. Te izpiti lahko vsakdo, ki je količaj marljiv, napravi v 3 do 6 mesecih. Po nadaljnih 6 mesecih se lahko položi takozvani komercijalni izpit in čez leto dni potem postane dotočnik asistent s prvo plačo letnih 1600 kron, pavšalom za stanovanje in pristojbinami za ponocno službovanje. Sčedaj je najugodnejši čas za vlaganje prošenj, to pa že radi tega, da ne bomo dobili zopet celo krdelo laških in nemških uradnikov na naše proge, kakor se je to zgodilo pred dvema letoma, ko je bilo tržaško ravnateljstvo vsled pomanjkanja slovenskih poslicev primorano sprejeti kar celo krdelo laških in nemških aspirantov in celo takih, ki niso imeli zrelostnega izpita! To objavljamo radi tega, ker slovenski abiturienti večinoma ne dobre v roke železniškega lista „Eisenbahnerordnungsbuch“, v slovenskih časnikih se pa izboren uspeh.

Nadvojvoda Fran Ferdinand se ni peljal iz Dalmacije skozi Ljubljano danes popoldne, kadar je bilo prvočeno, ampak že danes zjutraj ob 2. uri 17 minut. Dvorni vlak je stal tukaj le pet minut. Proga je bila z orožništvom, policijo in železniškimi uslužbenimi zastražena do Dunaja.

Sankcijoniran deželni zakon. Cesar je podelil sankcijo zakonskemu načrtu, ki ga je sklenil dež. zbor kranjski glede naprave vodovoda za Novo mesto.

Nove službene instrukcije za železniške uslužbence. Železniško ministrstvo je spremenilo službene instrukcije tako, da se vsaka pasivna rezistence onemogoči. Vsi uslužbenci se pridno šolajo v novi instrukciji ter bo moral vsak napraviti o njej izpit, sicer se sme odsloviti.

Cene železa se povišajo v kratkem, kakor so sklenili lastniki železne vlečne industrije.

Povišajo se cene katuna v najkrajšem času in sicer za slabše kvalitete po 3 vinarje pri metru, za boljše pa po 4 do 5 vinarjev za isto mero.

Iz Šiške se nam piše: Nasega župana, A. Burgara vedenje opravičuje slutnjo, da se ga prijemlje nezdravljiva bolezen. Drugače pač ni umet njegovega nastopa v mesnici Brecejnovke, po domače „Simnovke“ pretečeno soboto ob polu 9. uri zjutraj. Župan J. Burgar prestopek prag mesnice, polne kupovalk in zarenči: „Mislite, da sem vam od...“ Na vprašanje: „Za božjo voljo! Kaj pa je?“ zatuli župan J. Burgar: „Komisjon — ua občino, — takoj.“ S temi besedami se je olikan župan Spodnje Šiške odstranil, dobro vedenč, da na taku vladenu način povabljeni gospodinji v soboto do 11. ure mesnice ne more zapustiti. Župan A. Burgar je prišel v mesnico in one nespodobne besede govoril le zato, da je vtevil zlobnosti svoje hravnice. „Komisija“, katera je baje prišla, sta bila — župan sam in občinski tajnik. Ta dva moža komisjonirata lahko v hisi „Simnovke“, kot bližnja sosedova: vsak čas. Če pa treba pri komisiji tudi gospodinje, potem naj se jo pravočasno obvesti ter se jemlje ozir na obrtne razmere, kakor to še ces. kr. oblasti store.

Žrtve poklica. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da so se danes počeli ponesrečili ob progji južne železnice trije orožnički, ki so stražili progo, ker se je imel po ti progi voziti dvorni vlak, v katerem je bil nadvojvoda Fran Ferdinand. Te nesreče so se zgodile v Divači, na Brezovici in pri Zidanem mostu. Dotični orožnički so prišli pod poštni, oziroma pod brzovlak, ponesrečena orožnika v Divači in na Zidanem mostu sta bila na mestu mrtva. Na Brezovici se je ponesrečil orož. postajevodja Kodrič. Tega je železniški čuvaj v zadnjem momentu potegnil s proge in ga tako rešil gotove smrti. Kodrič je težko poškodovan; prepeljali so ga v tukajnjo vojaško bolnico. Kako so se mogle te nesreče prigoditi, še nismo mogli poizvedeti.

Nesreča v apnenici. Janez Uršič, posestnik v Spodnjih Stranjah, je imel v torki dne 11. t. m. opraviti pri svoji zidani apnenici. Med delom so se krogle sesule in Uršiča zasule. Do pasu opečenega reveža so izvlekli iz žganega apna. Uršič ima strašne opekljine, vendar pa je upati, da okreva.

Ogenj. Na Viru pri Domžalah je posestnik Ivanu Stiftarju pogorel pod, kozolec, šupa, drvarnica in hlev ter mnogo poljskih pridelkov. Škode je 3600 K. Ogenj je nastal najbrž vsled tega, ker je nekdo vrgel gorečo cigaro za pod.

V Radovovi vas je v soboto

iz Žužemberka. Pogreb je bil danes dopoldne v Velikih Laščah.

V Toplicah pri Zagorju je v nedeljo, 16. t. m., ondotni nadučitelj K. Maly po dolgi, mučni bolzni preminil. Pogreb bode v torki, 18. t. m. Tovariši in tovarišice, udeležite se pogreba!

Viktor Parma za Bismarck. Iz Celja se nam piše: Kakor je vašenj. list že javil, je celjska mestna godba jako nemška! Pred kratkim so priredili v „Hotelu Terschek“ koncert, pri katerem so nabrali okoli 5 K za Bismarckov stolp. Pri tem koncertu je bil glavna točka intermezzo iz opere „Ksenija“ ki jo je zložil naš slavni skladatelj Viktor Parma! Radovedni smo, kakor obraz bo napravil skladatelj, ko bo to zveden. Sicer je pa veliko priznanje za njega in za slovensko pesem sploh, če proizvaja kak njegov komad tako ultragermansko društvo, kakor je celjska mestna godba! Gospodu Parmi moramo le čestitati! Celjsko godbo pa prosimo, da še nadalje igra krasne njegove kompozicije, ki izvajajo tako izboren uspeh.

Veleposetvo Blanca pri Sevnici je kupil nazaj od nekega Nemca graščaka in podjetnik g. Andrej Mauer iz Gradeca za 42000 K.

Nezgoda na železnici. V Velenju se je dne 13. t. m. pri premikanju vlaka zvrnil en voz, v katerem sta sedela neki lesni trgovci in neka Ema Siegl. Dočim se je on le malo pobil, padla je Siegl na okno ter se razrezala po obrazu in rokah. Tudi roko in nogo si je izpahnila.

Anarhista so aretovali v Gorici v osebi 36letnega Mihaela Simčiča iz Gonjač v Brdih. Dolže ga namreč, da je cesarja razčilil in da je veren pristaš anarhistov.

Vino je ponarejal U. Saksida iz Dornberga na Goriškem. Nekdo mu je to očital, nakar ga je šel Saksida točit, a je bil toženec oproščen, ker je dokazal Saksidi, da je res ponarejal vino. Delal je iz starega petjota črno vino.

Strajk sodarjev v Trstu je končan po štendenški dobi in z zmago delavcev. Delavni čas je dnevno za pol ure skrajšan, tedenska plača se pa zviša za 15%, pri plači na račun pa za 23%.

Nosno kost je zdobil 14letnemu Marcelu Jamniku v Trstu njegov tovaris, ko sta metalaka kamenjalo drug v drugega.

S sekiro se je ranil na glavi v Trstu 26letni kmet Alojzij Batič, da je moral v bolnico.

Pretepal se je v Trstu 21-letni Vincenc Gorjanc, ki bi bil pa kmalu obležal mrtev na preteplju. Poleg drugih je dobil hudo rano na sencih.

Defradvant. V Trstu je Nemec Viktor Buchberger kot upravitelj izselniškega doma društva Austro-American ukradel železno blagajno, v kateri je bilo 1450 K ter zbežal v Benetke; ko je zapraval denar, se je vrnil v Trst, kjer so ga prijeli in odveli v zapor.

Smrtno nevarna otroška igra. 4letni Marij Colombin v Trstu se je igral s puško flobert, ki je bila nabasana. Naenkrat se je puška sprožila in svinčeno zrno je zadelo otroka nad desnim očesom, mu prodrl kost in se mu zarilo v možgane. Prepeljali so ga takoj v bolnico, kjer so ga operirali, vendar operacija se ni posrečila in je stanje otrokovo kritično.

Strčla je udarila v župno cerkev v Ayberju pri Stanjelu. Poškodovala je orgle in več drugih cerkevih predmetov. Škode je 4000 K. — Tudi v ricmanjski cerkev je udarila strela, da je začelo goreti tramovje pod streho. Ker sta ricmanjska cerkev in zvonik zaprta in ima ključe katinarski župnik, šel je ricmanjski župan g. Berdon z vaščani s silo odprel vrata zvonika ter pogasil z njimi ves ogenj, ki bi bil sicer napravil veliko večjo škodo, kot jo je.

Vilo nadvojvoda Jožeta na Reki kupi ogrska vlada ter gubernator Nako že vodi tozadovna poganja. Cena je 1.400.000 K.

Vejico z jabolčnim cvetjem nam je poslal prijatelj našega lista. Utiral jo je na Jebaćinovem vrtu v Stepanji vasi, ko so obirali jabolka.

Uferini v hotelu „Union“. V soboto so se pričele čaravnische predstave družbe Uferini v veliki dvorani „Unionovi“. Kdor se zanima za magijo in spiritizem, si bo gotovo ogledal te predstave, ki so vsak večer drugačne in ki nudijo vsakomur dovolj zabave. G. Uferini je res mojster v proizvajaju svojega „čaravnistva“.

Višje sodišče v Gradcu je z ukazom z dne 5. t. m. podrejenim sodnim oblastim naročilo, da imajo obsojenci, ki so na prostem, odmerjeno jim kazen nastopiti podnevi, t. j. med 6. uro zjutraj in 7. uro zvezčer, in sicer ob takem času, da se morejo tudi izpustiti med temi urami. 12 ureno in tudi manjše zaporne kazni se imajo prestajati le med podnevnimi urami. — Kolikor je nam znano,

se ljubljanski magistrat glede policjskih zapornih kazni že od nekdaj ravna po teh načelih.

Že prvi dan smola. Danes ponči sta šla po Predilnih ulicah neki ženin in nevesta že z dvema spremjevalkama, kjer so se srečali z dvema ključavnica, ki sta tudi imela s seboj vsak svojo boljšo polovico. Skočili so si v lase, a kako je cela stvar nastala, menda nihče ne ve. — Ve se le toliko, da ima en ključavnica 58 K škode na obliki da se je ženin valjal po blatu in da so ženske upile kot srake, ter tudi sodelovalo z dežnikami, psovki in drugim ženskim običajnim orožjem, kar je privabilo kljub dežju, mnogo radovedenega občinstva. Eden, ki je hotel sovražni si stranki pomiriti, je odnesel za zahvalo raztrgan suknjič. Ko so delo dokončali sta šla ključavnica dalje, ženin in mlada nevesta, kakor tudi njuno spremstvo, pa je šlo naravnost na policijo naznanit napad. S silnim haljem pridejo na stražnico, ženske so imele razmršene lase, ženin pa je bil ves blaten, obraz, ovratnica in trajca, je bila kravata, in je vsled tega pihal ko gad. Hudič naj vzame oheet in babo, ko bi vedel, da bodem prvi dan v zakonu tehen, bi se nikoli ne oženil, je kričal in razmetaval svojo krvavo obliko. Ko se je ljudi ženin umil, in ko so bile potrebljene informacije zabilježene, je prišla neka ženska nasprotne stranke in kakor že običajno, nobena ni hotela biti kriva. Drugi dan pa so zopet obe stranki v znak svoje nedolžnosti prinesli zdravniška spričevala, iz česar se sklepa, da sta dobole vsaka svoj del, a kdo je tepel, noče nihče vedeti. Spomin na včerajšnji dan bodo vsi obhajali pred sodiščem.

Treščilo je snoči na Dolenjski cesti v neki drogi, na katerem je pritrjena električna žarnica in električno omrežje tako poškodovalo, da skoraj v celem tamoznjem oddelku ne gori elektrika. Tudi telefon na policijski stražnici na Karlovski cesti je vsled strele poškodovan. Istotako je strela poškodovala dva voza pri električni železnici, da nista takoj funkcionala. Posebne škode ni bilo nujno.

Ponarejeni denarji po 20 vinjerjev krožijo po mestu. Izdelani so sicer dobro, a se lahko skriva, ker je v njih mnogo svinca.

Delavsko gibanje. Včeraj so se odpeljali z južnega kolodvora v Ameriko 4 Macedonci, nazaj pa je prišlo 150 Hrvatov in Ogrov. V Hebe je šlo 25 Hrvatov. — V soboto se je odpeljalo v Ameriko 14 Slovencev in 6 Hrvatov. Na Dunaj se je odpeljalo 16 kočevskih krošnjarjev.

Izgubljene in najdene reči. Marija Juvanova je izgubila bankovec za 10 K. — Na južnem kolodvoru je izgubljena, oziroma najdena palica, ženska jopicica in ženska pelerina. — Črevljarjeva žena Mari

Zanesljiva in pridna

trgovska pomočnica

ki bi bila zmožna event. samostojno voditi trgovino, se tako sprejme.

A. Domicej 3339-3
Zagorje-St. Peter na Krasu.

,,Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Pedružnica v CELOVCU.

Kupuje in predaja vse vrste rent, mestnih pismen, pravilnost, komunalnih obligacij, sredk, delnic, valut, novcev in denar.

Promesa izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2,000,000.—.

Zanesljiv je obvezni izkrajanje vrednostne papirje in vnovčjuje zapale kupone.

Vinkulira in dekontakuje.

Rezervni zaklad K 200,000.—.

Daje prednost na vrednostne papirje.

Zanesljiv je sredstvo proti kurzni izgubi.

vojske ženitinske kavajo.

Rezervna narocila.

Pedružnica v SPLJETU.

Domarne vloge sprejme v takodem računu ali na vložne knjižice pružogodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje dne vloge do dne vladiga 3-10%

Promet s čeki in nakaznicami.

Šolske potrebščine knjige, papir, peresa, šolske torbice vse dobro in ceno

priporoča

3329-3

Jv. Zonač

Ljubljana, Šelenburgove ulice
nasproti glavne pošte.

Prostovoljna prodaja.

Vsled sklepa upnikega odbora se iz konkurzne mase zapuščine Adolfa Gustina, trgovca v Novem mestu

prodaja

ponudbenim (ofertnim) potom:

1. zaloga kovinskega in špecerijskega blaga po izločitvi nekaterih predmetov sodno cenjena na 18.657 K 58 h.

2. prodajalniška oprava sodno cenjena na 463 K 65 h,

Konkurzna masa ne prevzame nikakega jamstva niti za kakovost in količino prodajnih predmetov, niti za popolnost in in resničnost inventurnega za pisnika.

Pismene ponudbe, opremljene z 10% vadjem t. j. zneskom 18.65 K 76 h za zalogu blaga in z zneskom 46 K 37 h za prodajalniško opravo je vložiti pri podpisanim upravniki konkurzne mase

do včetega 25. septembra t. l.

in ostanejo ponudniki v besedi a) glede zaloge do včetega 29. septembra t. l., b) glede prodajalniške oprave do včetega 16. oktobra t. l.

Ponudbe pod sodno cenilno vrednostjo se ne sprejemajo.

Ponudniki, ki bi se potegovali za zalogo in opravo, se naj izjavijo da li reflektujejo le na oboje skupaj, ali pa eventualno tudi na zalogu ali opravo sami.

Upniški odbor si pridružuje ponudbe presojati, sprejemati ali odklanjati.

Ponudnik za zalogo, katerega ponudba se sprejme, ima tako, ko mu dospese obvestilo o sprejemu ponudbe kupnino plačati na roke podpisanega upravnika konkurzne mase; po plačilu se mu izroči zalogu, katero mora najkasneje do 15. oktobra t. l. iz prodalne in skladis v hiši štev. 63 na glavnem trgu v Novem mestu odstraniti.

Ponudnik za prodajalniško opravo, katerega ponudba se sprejme, ima tako, po obvestitvi o sprejemu plačati kupnino upravniku konkurzne mase in po plačilu takoj prevzeti opravo in jo iz hiše odstraniti.

Inventurni zapisnik je razgrajen na vpogled pri tukajnjem okrožnem sodišču in podpisanim upravniki konkurzne mase.

Kdor si želi prodajne predmete ogledati, naj se javi pri podpisanim upravniki konkurzne mase, ki daje tudi natančnejša pojasnila

V Novem mestu, dne 12. septembra 1906.

Dr. Vladimir Žitek,

advokat v Novem mestu

kot upravitelj konkurzne mase zapuščina Adolfa Gustina.

3350-2

Knjigarna Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani, Kongresni trg 2

priporoča svojo

popolno zalogu

Vsebuje na tukajnjih in zu anjih učiliščih, zlasti na tukajni c. kr. I. in II. drž. gimnaziji, c. kr. drž. višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljišču na privatnih, ljudskih in meščanskih šolah uvedenih

šolskih knjig

najnovejših izdaj v sešitkih in stanovitnih šolskih vezbah po najnižjih cenah.

Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastonj. — Ljubljanski šolski koledar 2 vin. 3286-5

,,Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Pedružnica v CELOVCU.

Kupuje in predaja vse vrste rent, mestnih pismen, pravilnost, komunalnih obligacij, sredk, delnic, valut, novcev in denar.

Promesa izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2,000,000.—.

Zanesljiv je obvezni izkrajanje vrednostne papirje in vnovčjuje zapale kupone.

Vinkulira in dekontakuje.

Rezervni zaklad K 200,000.—.

Daje prednost na vrednostne papirje.

Zanesljiv je sredstvo proti kurzni izgubi.

vojske ženitinske kavajo.

Rezervna narocila.

Pedružnica v SPLJETU.

Domarne vloge sprejme v takodem računu ali na vložne knjižice pružogodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje dne vloge do dne vladiga 3-10%

Promet s čeki in nakaznicami.

Dva črevljarska pomočnika

sprejme tako v stalno delo Lovrenc Bizjak, črevljar v Postojni poleg pošte.

3351-2

6 do 8 dobre pohištvenih mizarjev

sprejmem tako za dobro plačo v trajno delo. — Sprejmem tudi 2 učenca. Franc Breclnik, mizarski mojster v Lienzu na Tirolskem, Bo-sengasse 142. 3321-3

VINO

rdeče, rumeno in belo, iz lastnega vinograda v Sromljah prodaja od 18 do 21 kr. liter

IVAN ZEHNER v Brežicah ob Savi. 2240-12

Lepa stanovanja

v novih hišah na Selu tik glavne ceste z 1, 2 ali 3 sobami, kuhinjo in drugimi pripadki se tako oddajo po zelo nizki ceni.

Več se pozive v Ljubljani, Ambrožev trg št. 7, prtl. 3315-3

Zidarje in delavce

sprejme proti dobrati plači stavbni podjetnik

F. Trumler

arhitekt v Ljubljani, Pred škofijo štev. 3, I. nadstr.

Steklenica malinčevega sirupa

(3 kg netto) 3006-9

lekarnarja Piccolija v Ljubljani

neprekosljive kakovosti, se z volumno in zavojem vred po pošti pošiljati s povzetjem za K 5-30 za prvo paso (cono), sicer K 5-60. V Ljubljani stane steklonica s 3 kg. 4 K, pasteurizirana steklonica (okoli 1 kg) K 1-50.

The Company Theater „Orient“.

V veliki dvorani „Mestnega doma“.

Otvoritev v soboto, dne 15. septembra 1906.

Vsak dan predstave zvečer ob 8¹/₂. uri.

Program obstaja iz najnovejših pariških snovi iz 1. 1906.

Iz vsebine programa omenjamo sledeče: Povest Tisoč in ena noč. La passion: Trpljenje našega Zvezčarja. Botanik pred sodiščem „žuželk“. Ognjegasec z zaprekami. III Marocco. Maroška konferenca. Detektiv Sherlock Holmes. Pariški dijaki itd.

Spored je obilen in točen.

V nedeljo dve predstavi.

Popoldne ob 4. uri in zvečer ob 8¹/₂. uri.

Med pasijonskimi prizori koralna glasba harmonija. Med predstavo svira ljubljanski sekstet. 3298-3

Buffet in garderoba poleg dvorane.

Vstopnina: Prvi sedeži K 1-80. Drugi sedeži K 1. Stojische 50 vin.

Blagajna se otvorí ob 7. uri zvečer.

The Company Theater „Orient“.

Učne knjige

za vse srednje in ljudske šole

v najnovejših odobrenih izdajah,

pisalne in risalne ter druge šolske potrebščine v najboljši kakovosti in po zmernih cenah

priporoča

L. Schwentner

v Ljubljani

3287-5

Prešernove ulice št. 3.

TSCHINKEL na ze

A. TSCHINKEL priporoča vsem častitim gospodinjam

2815-3

svoje izvrstne nove izdelke, kakor kompote, marmelade, kandirano sad

in posebno po najnovejšem načinu izdelovano

cikorijno moko v leseni zabočkih.

En poizkus vam bo dokazal izvratnost te domače robe.

Berite plakate

Samo 50 vinarjev
stane 1 kilo
olja proti prahu

priznano najboljše vrste pri

Adolfu Hauptmann

tovarna oljnatih barv, firneže in stekl. kleja

v Ljubljani.

3268-2

Šolske knjige

nove in antikvarične

za vse šole v predpisanih natisih

priporoča

OTON FISCHER

knjigarna

v Ljubljani, Kongresni trg št. 9

(Tonhalle).

3227-3